
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ

А.Ю. БУЦМАК, аспірант кафедри
аграрного, земельного та екологічного права
імені академіка В.З. Янчука,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
e-mail: artembutsmak@gmail.com

Анотація. У статті піднімається актуальне питання закріплення у міжнародних правових документах гарантій реалізації права на доступ до інформації про стан довкілля. Проаналізовано стан імплементації таких міжнародних норм у національне законодавство. Здійснено дослідження окремих правових гарантій реалізації права на отримання екологічної інформації. Наведено приклади захисту порушеного права на доступ до екологічної інформації.

Для реалізації права на інформацію важливим є не лише наявність закріплених у законодавстві норм, а й система гарантій і можливостей їх реалізації, яка має забезпечуватися органами публічної влади. Міжнародно-правові документи встановлюють лише загальні підходи до захисту прав, а їх подальший розвиток і закріплення безперечно покладається на національні органи.

Аналіз чинного національного законодавства дає змогу констатувати, що в цілому міжнародно-правові норми знайшли своє відображення у національних нормативно-правових актах. Однак, з плином часу змінюються підходи до розуміння екологічної інформації, розширення її переліку, суб'єктів, які мають право її отримати, тому робота на даному напрямку має продовжуватися задля ширшої можливості реалізації права доступу до такої інформації.

Ключові слова: екологічне право, право на доступ до екологічної інформації, гарантії права на доступ до екологічної інформації, міжнародно-правові гарантії права на доступ до екологічної інформації

Актуальність.

З розвитком суспільних відносин з середини ХХ століття на міжнародній арені особливу роль стали приділяти екологічним правам людини, до яких відносять і право доступу до інформації про стан довкілля. У численних міжнародних документах закріплено, що відомості про стан навколишнього природного середовища, події і явища, з ним пов'язані є відкритими та не підлягають обмеженню. Однак, на практиці інколи виникає супротив у наданні такої інформації зацікавленій громадськості. З метою захисту інтересів кожного індивіда, нинішнього і майбутніх поколінь, які бажають жити у безпечному середовищі, у міжнародних правових документах закріплено ряд гарантій, які дають змогу ефективно захищати свої права на стадії збирання інформації про стан довкілля, адже доступ до інформації не є самоціллю, проте остання є необхідною умовою для якісної участі громадськості у прийнятті рішень, які стосуються довкілля, та захисті порушених прав.

Метою дослідження є аналіз системи гарантій у реалізації права на доступ до екологічної інформації, які закріплені у міжнародних документах, стану імплементації цих норм у вітчизняному законодавстві.

Результати.

Кожна людина наділена невід'ємними правами, які знайшли своє закріплення у міжнародному і національному законодавстві.

Так, Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних націй 10.12.1948 р. прийнято перший міжнародно-правовий документ, що проголо-

сив основні права і свободи людини – Загальну декларацію прав людини.

Положення Декларації отримали свій подальший розвиток у багатьох міжнародних документах: Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права, Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля тощо. Зазначені документи є обов'язковими для країн, що їх ратифікували, у тому числі і для України, та є частиною національного законодавства.

Норми, закріплені у них, знайшли своє подальше закріплення і у вітчизняному законодавстві, передусім, у Конституції України, положення якої є правилами прямої дії. Вказане означає, що особа, права чи інтереси якої порушені, може звернутися із позовною заявою до суду, посилаючись лише на відповідні положення Конституції України, при цьому не є перешкодою для захисту порушених прав відсутність спеціального законодавства, яке б детально регулювало правовідносини між сторонами.

Водночас, закріплення у законодавстві особистих прав і свобод є важливою, але не єдиною ознакою правопорядку у суспільстві.

Для гарантування можливості користуватися всіма правами та свободами людини і громадянина держава повинна забезпечити реалізацію конституційних прав і свобод, створити відповідний механізм їх гарантування (Савенко, 1999). Основним елементом цієї системи є гарантії, які являють собою цілу низку конкретних засобів, завдяки яким стає реальним

ефективне здійснення громадянами своїх прав і свобод, їх охорона та захист від правопорушення. Їх головне призначення полягає в забезпеченні всіх і кожного рівними правовими можливостями для набуття, реалізації, охорони та захисту суб'єктивних прав і свобод.

Роль і значення гарантій прав і свобод особи визначається тим, що вони є важливими чинниками в економічній, політико-правовій, культурній та інших сферах життя суспільства, створюють умови для реальної можливості здійснення прав і свобод особи (Білозьоров, 2009).

Виходячи з тлумачення цього слова, гарантувати – давати гарантію у чому-небудь, захищати («Словник української мови»).

З юридичної точки зору, вчені П.М. Рабінович та М.І. Хавронюк визначають гарантії прав і свобод людини та громадянина як умови та засоби, принципи та норми, які забезпечують здійснення, охорону і захист зазначених прав, є запорукою виконання державою та іншими суб'єктами правовідносин тих обов'язків, які покладаються на них із метою реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина (Рабінович, 2004).

А.М. Колодій та А.Ю. Олійник вказують, що гарантії основних прав і свобод можна охарактеризувати як систему норм-принципів, умов і засобів, що забезпечують у своїй сукупності здійснення конституційних прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина (Колодій, 2004).

З огляду на широке поняття цієї категорії існують різні підходи до класифікації гарантій прав і свобод людини.

Найбільш поширеною точкою зору на класифікацію та зміст гаран-

тій є думка М.В. Вітрука, відповідно до якої всі гарантії прав та свобод прийнято поділяти на загальносоціальні (загальні) та власне правові, юридичні (спеціальні). Загальні гарантії – це об'єктивні матеріальні та духовні умови реалізації основних прав і законних інтересів людини. До них належать: економічні, політичні, соціальні та духовні гарантії (Витрук, 1964).

Схожої думки дотримується і П.М. Рабінович, який поділяє гарантії прав і свобод на загальносоціальні та спеціальні. До загальносоціальних він відносить: економічні, політичні, духовно-ідеологічні. Спеціальні гарантії – це встановлені державою юридичні норми, які спрямовані на забезпечення прав людини, а також практична діяльність із застосування цих норм та правозастосовчі акти відповідних органів влади (Рабінович, 1997).

Цю позицію відстоює і В.Ф. Погорілко, який ділить гарантії на дві основні групи: загальносуспільні (загальносоціальні) та юридичні. Своєю чергою, поміж загальносуспільних гарантій учений розрізняє політичні, економічні, соціальні та духовні (культурні) гарантії, тобто відповідно до суспільних систем – політичної, економічної, соціальної, культурної (духовної), які склалися й функціонують у суспільстві (Новак Конституція України, 1997).

У даній же статті будуть досліджуватися лише правові гарантії прав і свобод людини на доступ по екологічній інформації.

Щодо загального визначення юридичних гарантій, то науковці, зокрема, П.О. Недбайло наводить наступне – передбачені законом засоби, які безпосередньо забезпечують

правомірну поведінку суб'єктів суспільних відносин (Недбайло, 1971). А.В. Міцкевич юридичними гарантіями прав громадян називає порядок діяльності державних органів і установ, громадських організацій, що спрямована на попередження і припинення посягань на права громадян, на відновлення цих прав і притягнення винних за їх порушення до відповідальності (Мицкевич, 1963). М.В. Вітрук під правовими гарантіями розуміє сукупність умов і засобів, які забезпечують фактичну реалізацію і повну охорону прав і свобод всіх трудящих і кожної людини (Витрук, 1964). В.С. Нерсесянц визначає юридичні гарантії як систему взаємопов'язаних форм і засобів (нормативних, інституційних і процесуальних), що забезпечують належне визнання, захист і реалізацію певних прав, відповідних їх обов'язків (Нерсесянц, 1990).

На національному рівні право на доступ до екологічної інформації регламентується та гарантується конституційним, адміністративним, екологічним, інформаційним іншим законодавством.

Так, відповідно до ст. 34 Конституції України кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір.

Стосовно екологічної інформації ст. 50 Конституції України передбачено, що кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Водночас, щодо захисту порушеного права на вільний доступ до

екологічної інформації, то норми Конституції України не містять спеціального порядку їх захисту. У цьому випадку ст. 50 Основного Закону передбачено загальні способи захисту порушених і оспорюваних прав такі як судовий захист, звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, конституційна скарга, звернення до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, використання інших не заборонених законом засобів захисту прав.

В той же час, варто взяти до уваги, що міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (ст. 9 Конституції України), а отже норми і гарантії, закріплені в них, дають можливість збагатити зміст національного законодавства України нормами та принципами, які уніфіковані і закріплені в міжнародних актах та відображають досягнення світової цивілізації в міжнародному праві.

До основних міжнародно-правових актів, які стосуються питань реалізації права людини і громадянина на екологічну інформацію, гарантій його забезпечення необхідно віднести наступні: Загальна декларація прав людини; Конвенція про захист прав людини та основоположних прав людини та основоположних прав людини; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права; Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства; Всесвітня хартія природи; Стокгольмська декларація; Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку; Орхуська Конвенція про доступ

до інформації, громадську участь і ухваленні рішень чи доступі до правосуддя у справах довкілля.

Свободі вираження поглядів було надано найвищого статусу в Загальній декларації прав людини шляхом закріплення її в преамбулі як однієї з чотирьох невід'ємних свобод: «Люди матимуть свободу слова і переконань і будуть вільні від страху та нестатків» («Загальна декларація прав людини»). Свобода вираження поглядів закріплена і у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права як одна із фундаментальних демократичних цінностей, необхідна для мирного співіснування націй. Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне їх вираження, яке передбачає свободу безперешкодно дотримуватися власних переконань і свободу шукати, одержувати та поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

А у преамбулі центрального міжнародного нормативного документа у сфері захисту екологічних прав людини – Орхуській Конвенції, закріплено, що для забезпечення можливості відстоювати право жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, виконувати цей обов'язок, громадяни повинні мати доступ до інформації, право брати участь у процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, які стосуються навколишнього середовища.

Система гарантій на доступ до екологічної інформації згідно Орхуської Конвенції включає в себе гарантованість права на інформацію; забезпечення наявності у розпорядженні державних органів актуальної екологічної інформації; її відкри-

тість і доступність; свободу обміну інформацією; захищеність особи від притягнення до переслідувань, утисків, відповідальності за здійснення прав, передбачених Конвенцією; визнання об'єднань, організацій або груп, що сприяють охороні навколишнього середовища, гарантування вільного і відкритого обговорення суспільно важливих проблем у сфері екології; доступ до правосуддя у випадку не отримання, неправомірного відхилення частково або повністю, неадекватного задоволення запиту на отримання інформації; визначення альтернативних заходів неконфронтаційного, не судового і консультативного характеру для розгляду дотримання положень цієї Конвенції.

Щодо юридичних гарантій захисту порушеного права на доступ до екологічної інформації, то ст. 9 Конвенції передбачено обов'язок держав-учасниць передбачити у національному законодавстві такі процедури, які б давали змогу незалежно і неупереджено переглянути рішення про відмову (повну або часткову) у наданні інформації, неадекватне задоволення такої заяви. При цьому виходячи із системного тлумачення Конвенції держава може у своєму національному законодавстві передбачити як один із способів захисту, так і декілька. Водночас, Конвенцією закріплено, що органи, які будуть переглядати такі рішення матимуть достатній рівень незалежності та неупередженості з метою об'єктивного вирішення спорів.

Розуміючи цінність інформації у її релевантності Конвенцією передбачено, що держави-учасниці мають забезпечити швидку процедуру перегляду рішень, а доступ до правосуддя

має бути безоплатним або обкладатися мінімальним збором.

Також, окремим способом захисту права на інформацію Конвенцією закріплено оскарження рішень у адміністративному порядку, який може застосовуватися як засіб досудового врегулювання спору. Не виключено можливість застосування інших засобів правового захисту, які б були адекватними і ефективними.

Водночас, Конвенцією не передбачено спеціального міжнародного механізму захисту порушених прав громадськості у сфері екологічних прав. Єдиним органом, який контролює дотримання положень цієї Конвенції, є нарада Сторін, проте, яка не розглядає індивідуальні спори.

У зв'язку з цим, важливе значення для розвитку як свободи вираження, так і свободи інформації має Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (далі – ЄКПЛ) і правотворчість Європейського Суду з прав людини – головного міжнародного контролера з цих питань. Саме сила судового примусу має надзвичайно важливе значення у розвитку як верховенства права, так і суспільних відносин у сфері доступу до інформації.

І хоча Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод безпосередньо не закріплює прав на безпечне довкілля, питання його захисту все частіше стають предметом розгляду Європейського Суду з прав людини.

Рішення ЄСПЛ формують судову практику, відповідно до якої визнається, що забруднення навколишнього середовища є причиною порушення основних прав громадян, таких як право на життя, на повагу до приватного та сімейного життя.

Найбільш типовими проблемами забезпечення доступу громадян до правосуддя з питань захисту довкілля є: недотримання термінів розгляду справ; значні судові витрати (мити у майнових позовах, оплата експертизи та експертних послуг, оплата правової допомоги); відсутність можливості отримати кваліфіковану правову та експертну допомогу; недостатня обізнаність суддів про законодавство в галузі охорони довкілля (особливо міжнародних угод) і про права громадян та неурядових організацій у цій сфері; «вузька» процесуальна правоздатність громадськості (особливо в контексті можливостей оскарження громадськістю в судовому порядку порушень природоохоронного законодавства та звернень з позовами на захист інтересів необмеженого кола осіб) (Вронська, 2020).

Однією з найбільш вагомих для розуміння природи демократичного суспільства у сфері свободи інформації є ст. 10 ЄКПЛ, яка містить гарантію захисту свободи вираження, і встановлює, що право на свободу вираження поглядів включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і поширювати інформацію та ідеї без втручання держави і незалежно від кордонів.

Варто зауважити, що у практиці Європейського суду з прав людини відсутні справи, які б стосувались виключно порушення державою права на доступ до екологічної інформації, адже доступ до інформації не є самоціллю, проте остання є необхідною умовою для якісної участі громадськості у прийнятті рішень, які стосуються довкілля, та захисті порушених прав.

Так, розглядаючи справи у сфері охорони довкілля суд поряд із пору-

шенням ст. 10 Конвенції, встановлює не дотримання Державами також ст.ст. 2 (право на життя), 6 (право на справедливий суд), 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя), 13 (право на ефективний засіб юридичного захисту) та інших статей Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Вперше застосовуючи ст. 10 Конвенції в контексті доступу до екологічної інформації при розгляді справи *Case of Guerra and Others v. Italy* (заява № 14967/89, рішення від 19.02.1998) Європейський суд з прав людини вказав, що свобода отримувати інформацію по своїй суті забороняє Уряду чинити особі перешкоди в отриманні відомостей, які інші особи бажали або могли б повідомити зацікавленому суб'єкту. Однак, ця стаття не покладає на Уряд позитивного обов'язку зі збору і поширення інформації за своєю власною ініціативою. З огляду на вказане суд дійшов висновку, що ст. 10 у даному випадку не було порушено, однак, відсутність заходів зі зменшення рівня забруднення та ризик аварій на фабриці порушували права заявників на повагу до життя та фізичну недоторканість.

На сьогодні ЄСПЛ розглянув і декілька справ проти України, що стосувалися охорони довкілля. Рішень таких небагато – це справи «Дубецька та інші проти України» (заява №30499/03, рішення від 10.02.2011), «Гримковська проти України» (заява № 38182/03, рішення від 21.07.2011) та «Дземюк проти України» (заява № 42488/02, рішення від 04.09.2014). У вказаних справах констатовано порушення Україною ст. 8 Конвенції – права на повагу до приватного і сімейного життя.

Висновки і перспективи.

Таким чином, можна зробити висновки, що для реалізації права на інформацію важливим є не лише наявність закріплених у законодавстві норм, а й система гарантій і можливостей їх реалізації, яка має забезпечуватися органами публічної влади. Міжнародно-правові документи встановлюють лише загальні підходи до захисту прав, а їх подальший розвиток і закріплення безперечно покладається на національні органи.

Аналіз чинного національного законодавства дає змогу констатувати, що в цілому міжнародно-правові норми знайшли своє відображення у національних нормативно-правових актах. Однак, з плином часу змінюються підходи до розуміння екологічної інформації, розширення її переліку, суб'єктів, які мають право її отримати, тому робота на даному напрямку має продовжуватися задля ширшої можливості реалізації права доступу до такої інформації.

Список використаних джерел

1. Савенко М. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина та їх захист органами конституційної юрисдикції. Право України. 1999. № 2. С. 3–9.
2. Білозьоров Є.В. Правові гарантії захисту прав і свобод людини в Україні: реалії та проблеми. Адвокат. 2009. № 8. С. 26–30.
3. Словник української мови online. Томи 1–10. URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=17696&page=595> (дата звернення: 17.12.2020 р.).
4. Рабинович П.М. Права людини і громадянина: посібник. Київ: Атака, 2004. 464 с.
5. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: навчальний посібник. Київ: Хрінком Інтер, 2004. 336 с.

6. Витрук Н.В. О юридических средствах обеспечения, реализации и охраны прав советских граждан. Правоведение. 1964. № 4. С. 29–38.
7. Рабінович П.М. Права людини і громадянина у Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень). Харків: Право, 1997. 64 с.
8. Нова Конституція України: Огляд, коментарі і текст Основного Закону / за ред. В.Ф. Погорілка. Київ: Правова держава, 1997. 156 с.
9. Недбайло П.Е. Система юридических гарантий применения советских правовых норм. Правоведение. 1971. № 3. С. 49–53.
10. Мицкевич А.В. О гарантиях прав и свобод советских граждан в общенародном социалистическом государстве. Сов. гос. и право. 1963. № 8. С. 24–33.
11. Витрук Н.В. О юридических средствах обеспечения, реализации и охраны прав советских граждан. Правоведение. 1964. № 4. С. 29–38.
12. Нерсисянц В.С. Система юридических гарантий прав и свобод граждан. Социалистическое правовое государство: концепция и пути реализации. Москва: Юрид. лит. 1990. С. 60–65.
13. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 07.05.2020 р.).
14. Вронська Г.О. Питання охорони довкілля в практиці ЄСПЛ та їх вплив на судову практику в Україні. Судово-юридична газета. 23.06.2020 р. URL: <https://bit.ly/3i0GRLN> (дата звернення: 17.12.2020 р.).
15. Декларація Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем оточуючого людину середовища. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_454 (дата звернення: 14.05.2020 р.).
16. Всесвітня Хартія природи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_453 (дата звернення: 19.05.2020 р.).
17. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455 (дата звернення: 21.05.2020 р.).
18. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_015 (дата звернення: 29.05.2020 р.).
19. Case of Guerra and Others v. Italy (заява № 14967/89, рішення від 19.02.1998 р.). URL: http://www.hrcr.org/safrica/environmental/guerra_italy.html (дата звернення: 17.12.2020 р.).
20. Справа «Дубецька та інші проти України» (заява № 30499/03, рішення від 10.02.2011 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_689#Text (дата звернення: 17.12.2020 р.).
21. Справа «Гримковська проти України» (заява № 38182/03, рішення від 21.07.2011 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_729#Text (дата звернення: 17.12.2020 р.).
22. Справа «Дземюк проти України» (заява № 42488/02, рішення від 04.09.2014 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a51#Text (дата звернення: 17.12.2020 р.).

References

1. Savenko, M. (1999). Zabezpechennia prav i svobod liudyny i hromadianyna ta yikh zakhyst orhanamy konstytutsiinoi yurysdyksii. Pravo Ukrainy [Ensuring the rights and freedoms of man and citizen and their protection by the bodies of constitutional jurisdiction. Law of Ukraine], 2: 3–9 (in Ukrainian).
2. Bilozorov, Ye.V. (2009). Pravovi harantii zakhystu prav i svobod liudyny v Ukraini: realii ta problemy. Advokat [Legal guar-

- antees for the protection of human rights and freedoms in Ukraine: realities and problems. Lawyer], 8: 26–30 (in Ukrainian).
3. Slovník ukraïnskoï movy online [Dictionary of the Ukrainian language]. Tomy 1–10. Available at: <https://services.ulif.org.ua> (in Ukrainian).
 4. Rabynovych, P.M. (2004). Prava liudyny i hromadianyna [Human and civil rights]. Kyiv: Ataka, 464 (in Ukrainian).
 5. Kolodii, A.M. (2004). Prava liudyny i hromadianyna v Ukraini [Human and civil rights in Ukraine]. Kyiv: Khrinkom Inter, 336 (in Ukrainian).
 6. Vytruk, N.V. (1964). O yurydycheskykh sredstvakh obespecheniya, realizatsyy y okhrany prav sovetskykh hrazhdan. Pravovedenye [On the legal means of ensuring, implementing and protecting the rights of Soviet citizens. Jurisprudence], 4: 29–38 (in Ukrainian).
 7. Rabinovych, P.M. (1997). Prava liudyny i hromadianyna u Konstytutsii Ukrainy (do interpretatsii vykhidnykh konstytutsiinykh polozhen) [Human and civil rights in the Constitution of Ukraine (before the interpretation of the original constitutional provisions)]. Kharkiv: Pravo, 64 (in Ukrainian).
 8. Nova Konstytutsiia Ukrainy: Ohliad, komentari i tekst Osnovnoho Zakonu [New Constitution of Ukraine: Review, Comments and Text of the Basic Law] (1997) / Za red. V.F., Pohorilka. Kyiv: Pravova derzhava, 156.
 9. Nedbailo, P.E. (1971). Systema yurydycheskykh harantyi prymerenya sovetskykh pravovykh norm. Pravovedenye [The system of legal guarantees for the application of Soviet legal norms. Jurisprudence], 3: 49–53.
 10. Mytskevych, A.V. (1963). O harantyiakh prav y svobod sovetskykh hrazhdan v obshchenarodnom sotsyalystycheskom hosudarstve. Sov. hos. y pravo [On guarantees of the rights and freedoms of Soviet citizens in the nationwide socialist state], 8: 24–33.
 11. Vytruk, N.V. (1964). O yurydycheskykh sredstvakh obespecheniya, realizatsyy y okhrany prav sovetskykh hrazhdan. Pravovedenye [On the legal means of ensuring, implementing and protecting the rights of Soviet citizens. Jurisprudence], 4: 29–38.
 12. Nersesiants, V.S. (1990). Systema yurydycheskykh harantyi prav y svobod hrazhdan. Sotsyalystycheskoe pravovoe hosudarstvo: kontseptsyia y puty realizatsyy [The system of legal guarantees of the rights and freedoms of citizens. Socialist rule of law: concept and ways of implementation]. Moskva: Yuryd. lyt., 60–65.
 13. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (in Ukrainian).
 14. Vronska, H.O. (2020). Pytannia okhorony dovkillia v praktytsi YeSPL ta yikh vplyv na sudovu praktyku v Ukraini. Sudovo-yurydychna hazeta [Environmental issues in the practice of the ECtHR and their impact on judicial practice in Ukraine. Judicial and legal newspaper]. Available at: <https://bit.ly/3i0GRLN> (in Ukrainian).
 15. Deklaratsiia Konferentsii Orhanizatsii Obiednanykh Natsii z problem otochuiuchoho liudynu seredovyschcha [Declaration of the United Nations Conference on the Environment]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_454 (in Ukrainian).
 16. Vsesvitnia Khartiia pryrody [World Charter of Nature]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_453 (in Ukrainian).
 17. Deklaratsiia Rio-de-Zhaneiro shchodo navkolyshnoho seredovyschcha ta rozvytku [Rio Declaration on Environment and Development]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455 (in Ukrainian).
 18. Konventsiiia pro dostup do informatsii,

- uchast hromadskosti v protsesi pryiniattia rishen ta dostup do pravosuddia z pytan, shcho stosuutsia dovkillia (Orkhuska konventsiiia) [Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention)]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_015 (in Ukrainian).
19. Case of Guerra and Others v. Italy (zaiava № 14967/89, rishennia vid 19.02.1998). Available at: http://www.hrcr.org/safrica/environmental/guerra_italy (in English).
20. Sprava «Dubetska ta inshi v. Ukrainy» (zaiava № 30499/03, rishennia vid 10.02.2011). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_689#Text (in Ukrainian).
21. Sprava «Hrymkovska v. Ukrainy» (zaiava № 38182/03, rishennia vid 21.07.2011). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_729#Text (in Ukrainian).
22. Sprava «Dzemiuk v. Ukrainy» (zaiava № 42488/02, rishennia vid 04.09.2014). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a51#Text (in Ukrainian).
-

A.Yu. Butsmak (2021). INTERNATIONAL LEGAL GUARANTEES FOR THE REALIZATION OF HUMAN AND CITIZEN RIGHTS TO ENVIRONMENTAL INFORMATION. *Law. Human. Environment*, 12(4): 62-71.

<https://doi.org/10.31548/law2021.04.008>

Summary. *In the article considered guarantees of the right on access to ecological information fixed in international legal documents. Also made a research on state of implementation such international instruments in national Ukrainian legislation, separate legal instruments of realization the right to get ecological information. Made examples of successful defence of the broken right on access to ecological information.*

In order to exercise the right to information, it is important not only to have the norms enshrined in the legislation, but also the system of guarantees and opportunities for their implementation, which should be provided by public authorities. International legal documents establish only general approaches to the protection of rights, and their further development and consolidation is undoubtedly entrusted to national authorities.

The analysis of the current national legislation allows to state that in general the international legal norms have found the reflection in national regulatory legal acts. However, over time, approaches to understanding environmental information, expanding its list, the subjects who have the right to receive it, so work in this direction should continue in order to increase the possibility of exercising the right of access to such information.

Keywords: *ecolaw, right on access to ecological information, guarantees of right on access to ecological information, international guarantees of right on access to ecological information*
